

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

VI. Aen-Merckingehe. Op de sevenste vraeghe. Of in de Roomscke Kercke oyt foodanighe Reliquien sijn bewaett gheweest, soo als D. Cabeljau haer toeschrijft.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

Rakende eenighe Superstitien. 279
tijde *Augustini*, sich soude hebben wille buyghen voor een
been van een Martelaer.

VI. AEN-MERCKINGHE.

Op de sevenste vraeghe.

Of in de Roomsche Kercke oyt soodanighe Reliquien sijn bewaert ghe-
weest, soo als *D. Cabeljan* haer toeschrijft.

Dominus Cabeljan in sijn Catholijcke Waerheyt
Pag. 609. Vraeght: Wat verskeringhe wy hebben
van onse Reliquien, dat sy oprecht sijn als namelijk
van de Vederen uyt Gabriels vleugel, van het gheluyt
der Ierusalemse klocken, den aessem van Ioseph, ende
van duysent dierghelijcke beuselinghen? *Ende in sijn*
Memory. Boeck, Pag. 609. seght hy/ dat ick my hier
seer aen stote, ende soeke de werelt wijs te maeken, dat
die vāde Roomsche Kercke hier schandelijck van *D. Ca-*
beljan werden beloghen.

Ick segghet noch; want Ten eersten: Ick hebbe
tot noch toe niet een bewijs ghesien / dat een re-
delijck verstant soude konnen / ick en segghe niet
overtuyghen / sae selvs niet een sierken roeren
om aen te nemen dat de Roomsche Kercke oyt
soodanighe Reliquien soude bewaert hebben.

Ten tweeden ick hebbinde dat de Schijbers van
Partye dese saengende soo verschepdentlijck han-
delen dat sy meer schijnen te gupchelen / als te
sprecken in t'ernst.

Ick meyne dat ick dese selve Materie / in een
seker kleyn Tractaet van my geschreven teghen
D. Renesse Predikant tot Breda, soo hondelijck we-
derlept hebbe / dat niemant van Predikanten

machtich is / een enkel woort daer teghen te kicken / tot welck Tractaet ick den leser sou konnen senden / doch om in alles te boldoen / sal hier wederom eenighe aen-merckingen maken / om te thoonen dat de Roomsche Kercke in die booznoemde / ende soodanighe Reliquien / valscheijck beschuldicht / ende schandelijck belogen wert.

Mijn eerste bewijs trecke ick upt de eyghen schryvers van Partye. D. Renesse in sijn Grondich bericht pag. 74. seght dat wy bewaren / de Penne van Gabriel, Item pag. 40. Eenige vederen die den Engel Seraphim ontvallen sijn , als hy verscheen aen Franciscus.

Wernerus Helmichius in sijn Goliadts sweert pag. 261. schrijft ons toe / het beekeneel, den Beukelaer, ende vuyt-hamer van S. Michiel, met de welke hy ghevochten heeft tegen den duyvel.

Balthazar Lydius, in sijn kort verhael vande Roomsche insettingen pag. 221. Gheeft ons een stuck vande riviere Cedron, de schaduwe vanden staf van S. Iacob, de pluymen des H. Gheest, het wambays vande Dryvuldicheyt, een ribbe van S. Salvador.

Dit selve heeft uptgeschreven / ende in sijn boeck gestelt Goelwijn van Buytendijck pag. 261. iappende daer by den aessem des Heeten, doe hy in de kribbe lach.

Samuel Veltius in sijn Waerheys licht pag. 201. schrijft ons toe het bewaren vanden Esels steert daer Christus op ghereden heeft &c.

Iffer wel een van al dese / die een enkel bewijs boozstelt / om dit sijn segghen te bevestigen niet een. *Maer* ick dan niet met recht segghen / ende vrplichj uptroepen / dat dit altemael valsche leugenen sijn / ofte soo als D. Renesse, spzeecht / rastelijcke leughenen?

ick verwondere my, seght D. Cabeljan, dat P. Hazard dit soo qua lijck opneemt, daer ick niet de eerste ben, die dit tot laste vande Roomsche inghebracht hebbe, maer ben alleen een volgher van andere.

Dit

Dit is immers een slechte reden: soo goede koop mocht D. Cabeljau de fabels van Aesopus, ende de Ovidius verkoopen booz de waerheyt / ende seggen / ick en ben de eerste niet die dit segghe: Immers D. E. siet hier voren in wiens schoens dat hy sijn voeten ghesteken heeft / ende wie dat hy ghevolght heeft; te weten / die noch reden / noch bewijs gheben van haer segghen: ende soo past hier de spreuke van Seneca. Men gaet niet daermen moet gaen, maer daermen gaet, dat is / men volghet blindeligh den hoop.

It is waer / ghy syt de eerste die dese fabelkens met bewijfen tracht te doen passeren booz waerheden: Maer eplaes: de bewijfen sijn noch veel soberder / ende slechter als de sake selbe. Mijne antwoerden op uwe bewijfen / sullen dienen tot mijn tweede bewijs / dat de Roomsche Kercke in soodanige Reliquien als D. E. ende andere haer te laste leyt / valschelijck beschuldicht wert.

Ghy beroept u dan eerst op Rivetus: Dese / seght ghy / heeft aen den Jesuyt Guilielmus Baillius, dit selbe boozghehouden / seggende: Het is wonder dat onse aenbidders der Reliquien, niet oock ghetracht hebben de schaduwe van Petrus in haer Reliquie-cas op te sluyten, even als de penne vande engel Gabriel, het geluyt der Ierusalemse klocken ende den aesslem van *Ioseph. Cathol. Orth. Tract. 2. C. 54.*

Ick hebbe die plaetse naeghesien / ende bevindende dat dit de eyggen woorden sijn van Rivetus: Wat is nu uwe slot reden: dat de Roomsche Kercke metter daer die Reliquien bewaert heeft: och arme slot reden! Rivetus seght dat / Ergo tis soo: Moet dan het segghen van Rivetus by al / ofte by ons soo veel ghelden als Euangelle: wat apparentie is dat? Rivetus gaeter eben slecht mede te wercken als alle sijn boozgangers: hy seght het / ende daer en tusschen en heeft hy noch auctoriteyt / noch bewijs / noch reden met de welke hy sijn seggen bevesticht / dienbolghens ghelijck het gheseght wort / soo wort het ghe- loochent.

Maer

Maer ghy seght/dat ghy niet en vindt dat Bailius heeft derven seggen dat Riuet daer in de waerheyt spaerde.

Maer Domine Cabeljau, sijn dat redenen vooz een verstandich man / ghelijck ghy sijn? Ick en vinde dat niet/ergo t'en is niet? is dit wederom niet een slecht besuyt? kan de Jesuyt Bailius, aen Riuet niet geantwoozt hebben met een schzift/dat ghy noyt gesien hebt? hoe menige schziften sijn der in de werelt die D. E. noyt in handen heeft ghehad? Een anderen / wat weet ghy of Bailius niet ghestorven en was / als Riuet teghen hem schreef/ghelijck als ghy nu gheschreven hebt tegh den dooden Vekiti? of soo Bailius noch leefde / wat weet ghy/of hy niet ghestorven is/nu besich sijnde met sijne beantwoozdinghe / latende het werck half gedaen? doch hier van meer als ghenoech: t'zy dat Bailius doot was / t'zy dat hy leefde/t'zy dat hy gheantwoozt heeft / ofte niet; een sake die enckelijck gheseght wozt sonder bewijs/ ende authozitept / soo als Riverus doet / die moet van selfs in dypghen vallen / ten zy dat men Riverus wil stellen tot den vyfden Euangelist.

Ghy beroept u ten tweeden op Ioannes Gerardi *loc. Theolog. Tom. 8. de morte Num. 103.* dese seght/dat eenen sekeren Ioannes Terzelius ten tijde Lutheri in Duytlant placht veel te spreken in sijn predicatien van de vederen, ofte pennen vande Engel Gabriel.

Wat bescheedt hier van: de authozitept alleen van Ioannes Gerardi? dit is noch schlechter als t'eerste. Want dese hooznoemde Gerardi en is niet alleenlijck te vreden met segghen / soo als Riverus doet / maer hy bevesticht sijn seggen met een selken dat sich selven schaemt.

Hy seght dat in een stedeken van Meyssen gheschiedt is/dat Terzelius om sijn selven aensien te maken by t'volck/ hoozgegeven heeft / onder sijne heplighe Reliquien / doock te hebben een schoone penne van den Enghel Michael / die de dypbel/als hy met hem in duel was / getrocken hadde

hadde upt sijn venghel / welke penne hy be-
 loofde des naemiddaghs te sullen rhoonen:
 Maer als hem op den middagh een pert ghe-
 speelt was van andere / die dese schone penne
 upt sijn doosse ghelicht / ende dat met doobe ko-
 len ghebult hadden / sonder dat hy jet daer van
 wist / is het ghebeurt dat hy des naemiddaghs /
 sullende de enghel he penne nae veel daer van
 ghestoft te hebben / verthoouen / in ropenen
 van sijn doosse bedroggen vondt / doch om niet
 beschacmt te blyven staen vooz het volck / heeft
 hy terstondt een nieuw leughen bedacht / ende
 het volck wijs ghemaect / dat hy hem verabu-
 seert hadde / met het een doosse te nemen vooz
 t'ander / doch datter weynigh aen ggeleghen
 was / om dat hy hier nu haer verthoouen soude
 de eyghen kolen / waer op S. Laurens was ghebra-
 den gheweest.

Sult ghy hier / hem inde leser / niet lachen met
 open kele / als ghy dit hoorst? Soude men de kin-
 ders niet slapen jaghen met sulcke aventuer-
 kens?

Ich bidde u / siet dit spel eens aen: Het ghene
 dese boornaemde Joanne. Gerardi seght ghechiedt
 te wesen ten tijde Lutheri, in het stedecken Meyssen,
 dooz Joannem Terzelium; dat selbe / met de selbe
 woorden ende omstandigheden seght Joannes Boca-
 cius in sijn Decameron *Novella* 10. gheschiedt te zyn /
 t'synen tijde in Itahen, dat is / meer als twee hon-
 dert jaren te vozen / eer Terzelius, of Gerardi opt in
 de werelt was; ende soo wy daerelijck sullen
 sien / Bocacius vercoopt dit vooz een fabelken-
 bonnist nu eens / hoe vast dat D. Cabeliau in sijn
 schoenen gact / als hy sic; sondeert op de autho-
 ritept van Joannes Gerardi, ende op soo een fabu-
 lens praetse.

Tot noch toe dan / en heeft D. Cabeliau niet be-
 wesen / dat de Roomsche kercke opt bewaert
 heeft de penne vanden heylighen Enghel Gabriel;

Ergo tot hier toe blyft sijne beschuldighe
 valsch.

Ten

Ten derden ghy beroept u op de authoziteyt van Thuanus, *Histor. lib. 74.* de welke, soo ghy seght / ghe- wach maect van een beekeneel des Enghels *Michaels*, dat die van Brussel, als een groote heyligheydt plachten te bewaeren, tot dat het schennis uytcomende de Heeren des Magistraets goet ghevonden hebben, by openbaere aflesinghe van't Stadt huys puye, het volck te onderrich- ten, van dit grouwelijck bedrogh, ende haer daer teghen te waerschouwen.

Ick ben verwondert Domine Cabeljau, dat ghy hier tot meerder bevestinghe niet en hebt byghe- hoeght Emmanuel de Metere die dit selve verhaelt in sijn *Histori: Lib. 10.*

Ick soude D. C. konnen senden tot mijn Tractaet teghen D. Renesse daer ick dit ten vol- len hebbe beantwoort; doch sal hier wederom ee- nighe aenmerckinghen maecten / tot uw' meer- der contentement.

Het moet aencomen op het placcaet van Brussel, ist niet waer: sae't. Wel aen.

Voor eerst be braeghe is / of dit een wettigh Placcaet is gheweest: ick segghe dat neen: be- wijsse dit uyt de schyften van Emmanuel de Metere. Ick hebbe twee verscheyden drucken van desen autheur / den eersten tot Delft by Jacob Cornelissen Vennecool *Anno 1595.* den tweeden oock tot Delft by den selven drucker *Anno 1605.*

In den eersten druck en staet het niet als een Placcaet vande Heeren des Magistraets uytghe- gheben: Want dese woorzen en staender niet vooz: Den Ampt-man, ende Magistraten doen weten, welke woorzen daer by ghelapt sijn in den tweeden druck / quaansups of het een placcaet ware vanden Magistraet ghe-emanereert / daer den eersten druck dit niet en heeft. Ick en gheloo- ve dan niet dat het een wettigh placcaet is / maer wel/verfiert / ende sonder authoziteyt/onder de Gheueure ghestropt van pikantighe byanden der Roomsche Kercke / die doe ter tydt menigh- vudigh waren in ghetal.

Ten

Ten tweeden ghenomen het was een placcaet/ ende het was vande Bzussel'sche Magistraet uptghegheben: Eben wel/ en sal een ghesondt verstant het selve niet kunnen aen-nemen / om dese twee redenen.

De eerste, om dat de persoonen selve die dit souden gheinaecht hebben/in die tijden/afghetweken sijnde vande Catholijcke Religie/ bittere ende geslagen vanden vande Roomsche Kercke alle midelen te wege bzachten/om de selve te infameren/ ende verdzucken. Ghetupge sy onder veel andere/ dien vermaerden/ende sekerigen Predicant vande Predick-heeren Orden / (daer van de Metere ghewach maecht) die sy de stadt hebb. n doen rugmen/ alleen om dat sy het oudt Catholijck Ghe-loobe/ met woorden/ en wercken/ hielt staende/ ende beschermde.

De tweede reden: Om dat dit boornoemde Placcaet bebonden wert in andere stucken valsch te zyn / als namelijck in dit / dat de Paus selve in het Concilie van Trenten, heeft laten condemnieren, de casse van wayte, de casse van S. Antheunis, ende menigh vuldige andere dierghelijcke.

'Tis ontwaerachtigh want het Concilie van Trenten, seght openlijck / namelijck in de declaratie: De oude HH. Reliquien, sullen in de selve eerbiedinghe werden ghehouden, in de welcke sy te voren gheweest zijn: Ghelijck dan / de ghene die dit Placcaet hebben uptghegheben/in dit stuck hebben gheloghen/ soo segghe ick mede dat sy de waerhepdt ghespaert hebben in't ophalen van ongherijnde Reliquien; want eens bebonden/is thienmael ghe-dacn.

Maer henen nu *D. Cabeljan*, met dit Placcaet Siet ghy niet dat utwe beschuldiginghe teghen de Roomsche Kercke / tot noch toe blijft sonder blijck / bewijs / ende grondt: dienbolgheus dat wy de selve verwerpen als valsch?

Ghy beroept u ten vierden op eenen sekeren Vergerius in Catalogo *Haresicorum*, die van dese ver-
fierde

sierde Aelsguten sprekende / sijn segghen bevestight met de authoziteyt van Joannes Bocacius. in *Decamero*

Dit is noch het siegste bescheedt van alle : Ick sie wel dat ghy niet en weet wat booz een boeck het is / daer mede hem Vergerius behelpt : Hoozt toe / ick sal't u segghen.

Conrardus Gesnerus in *Bibliotheca* , seght dat het boeck Decameron, van *Ioannes Bocacius* vol is van gynchelijken, ende ijselheden.

Cornelius Agrippa ab *Nettesheym lib. de vanit Scient. Cap. 64* sight dat de exempelen, ofte verhalen van dit voornoemde boeck niet anders en zijn, als seer loose aenslaghen van lief lasserijen, ende vryagien; ende dat *Bocacius* in dit boeck den prijs heeft behaelt boven alle andere lief lassers.

Ghelooft ghy dese twee niet / de welke noch rang niet Roomsch ghesint sijn gheweest? hoozt dan den autheur *Bocacium* selve spreken / in sijn voor-reden; daer hy openlijck bekent / dat hy dit ghewelde boeck heeft ghemaect booz melancholike gheesten / namelijk vrouwkens / om die te vermaecken / ende wat tydt verduysst te gheben / waerom hy oock de voor reden beghint met dese woorden : Seer edele Ionckvrouwen, segghende dat hy haer sal boozstellen / Fabels, Ghelijckenissen, ofte Historien; noemt het, seydt hy / soo ghy begheert, hier mede te kennen ghebende dat sijn heel boeck niet anders en was / als eenen hoop gynchel-pijperijen by een ghevoeght.

Hoe klinkt *D. Cabeljan*, dat ghetugghenisse vanden autheur selve / in uwe ooren?

Hebbe ick nu gheen reden om *D. E.* aen te spreken met de woorden *Hieronimi* teghen *Vigilantium*, ende te vraghen : Waerom en behelpt ghy u oock niet met de fabelen van *Balsamus*, *Barbelus*, *Aesopus*, ende *Ovidius*?

Leest mijn *Tractact* teghen *D. Renesse* uptgheben in't jaer 1661. ghedruckt t' Antwerpen by *Mic-hiel Cnobbaert*, daer sult ghy vreedet bescheedt vinden van dit boeck *Bocacy*. Ghy

Ghy beroept u ten vijfden, op Calvinum, Wolphium, Nicolaum Galassum, Chamierum.

Maer wat sullen die my meer kunnen segghen / als D. C. ende alle de hoorogaende Predicanten van my hoven gheciteert?

Ghy stelt ons voor in uwe Catholijcke Waerheydt Pag. 610. het ghetuyghenisse van Ioannes Calvinus, met de heele stad van Geneven in admon. de Reliquiis, dat men te Geneve langhen tijdt heeft ghe-eert een puymsteen voor de herren van S. Peeter, ende de schaft van een hert voor S. Anthonis arm.

Ick en gheloobe het niet; ende is eben waer/ als dat men by Parijs, (soo Chamierus seyd) soude bewaert hebben een Olpfaent tant in de plaetse banden tant van S. Christoffel: t'zijn beuselingshen.

Seght ghy dat dit soo veel is als niet gheseyt: Ick rhoone dat neen/ ad hominem: Ghylieden en wilt gheene van onse mirakelen aen nemen/ om dat (soo ghy seght) daer valsche onder bevonden zijn, op dien selven voer/ en wille ick gheene van soodanighe praetjes/ verrellinghtjes/ ende abontuerkens aen nemen/ om dat ick vele bevindende valsche te sijn/ ende ontwaerachtigh/ soo als ick hoven oock hebbe bewesen.

Ghy beroept u ten seften op Georgius Cassander, wiens woorde ghy voorstelt in uwe Memory-boeck Pag. 610.

Maer dese auther/ en maect uwe sake niet schoon: Want

Ten eersten, dese Cassander rhoont sich menschmael parridigh aen de Roomsche Kercke: Wat by in sijn hert gheweest is/ weet Godt.

Ten tweeden: Cassander en heeft niet een woorde bande Penne van Gabriel, noch van het gheluyde der Jerusalemse kloeken/ noch vanden aessen van Joseph. Dit moest ghy ons eerst goet doen; en dan disputeren van andere Reliquien.

Hier blijft van D. Cabeljau overrught van valsche beschuldiginghe / als by de Roomsche Kercke

te

te laste heeft gheleydt/ dat sy soude betwaert ende ghe-rett hebben onder hare Reliquien/de Peine van Gabriel, het gheluyt vande Jerusalemse klocken, ende den aessem van Joseph &c. Want hy seght dit altemael sonder blijck/bewijs/ ofte gherupghenisse/sich alleen fonderende op fabels,ghelijckenissen,ende guychelpijperijen,

Die vzaeghe/ die ghy boozstelt: Wat verskeringhe de Paus-ghesinde hebben van hare Reliquien, dat se oprecht zijn? hebbe ick beantwoort in mijn Tractaet teghen D. Renesse Pag. 22. daer ick D. E. toefende/ ne actum agam.

Wat aengaet het Sacrament van Mirakelen/waer van/ soo ghy seght/ Franciscus Lansberghen, veele bedriegherjen soude verthoont hebben teghen P Gouda, sijn dooz den selven Gouda hondelijck wederleydt teghen Boxhoorn.

Kengaende de Doozhuyt Christi, ende t'bewaeren van Reliquien op verschepe plaetsen: dat is nu menighmael dooz verschepe Schrybers beantwoort: Soo dat het verlozen inckt/ ende papier soude wesen/ dit hier wederom te herhalen/ Siet Baronium, Bellarminum, ende andere/ teghen de welke Chamierus niet een reden inbrzenght/maer alleenlijck/pzaet/ende seght.

Om dan dit Capittel te eyndighen. D. Cabeljau thoont sich dapper ontstelt in sijn Memoryboeck Pag. 605. om dat ick in mijn Staeltje Pag. 40. ghetwach hebbe ghemaect/ van het verstoppen/wegh-werpen/ ende betrappelen van alle onse Reliquien/ dooz de Nieuw gherefozmeerde eertijds ghepleeght in Vlaenderen,ende Brabant. Want seydte hy:

Eerst: P. Hazart smijt het een door het ander.

Ten tweeden: Hy lapter van ter zijden by, dat even soo sijn op de materie past, als een tangh op een vercken.

Ten derden: De kinderen hebben een spel, dat sy noemen verkeerde propoosten, waer nae dit doen van P. Hazart, niet qualijck en ghelijckt.

Al soetses Domine Cabeljau, en ontfelt u niet: want t' sop en is de koolen niet weert. De daer die ich utwe booz-ouders hebbe te laste ghel. pt/ en kont ghy niet loochenen; maer t'schijnt dat ghyse gheeru soue verduyfsteren niet ydele, uytvluchtes.

Ghy seght: Dat het wat anders is de oprechte Reliquien, ende lichaemen der Martelaren, ende hare doode beenderen te verwerpen, als de Supersticien.

Ich hebbe hter in't booz by gaen gheseydt: Dat is veel gheseygt voor een persoon, wiens voorouders, de Reliquien, ende lichaemen der Martelaren ende hare doode beenderen hebben verstroyt.

Wast dit niet op utw' segghen: Wat is hter byren propoost/ of wat reden/ om dit een kinder-spiel te noemen?

Kont nu eens te boozschijn met Georgius Caspander, ende siet wat hy n sal antwoorden; te werten: Die en zijn niet te prijsen, die, uyt haet van Supersticie, ghewisse graven van godtsalighe mannen gheschonden hebben, en de beenderen, en asschen, die de alderbarbarighste menchen hadden verschoont, met smaetheydt hebben wegh-gheworpen, ende verstroyt.

Maer ghy seght wederom: In plaets dat het gheweest souden zijn oprechte Reliquien vande oude Martelaren, men heeft bevonden dat het veel waren Reliquien van honden, Simmen &c.

Dit hebt ghy uyt het valsche/ leughenachtigh/ ende verfiert Placcaet van Brussel: Ergo soe veel als niet.

Doch seght my ter goeder trouwe. hebben utwe Booz-ouders volle verskeringhe ghehad/ dat alle de Reliquien / die sy verstroyt/ verbrandt/ ende wegh-gheworpen hebben / versierde Reliquien waren / of niet? Soo ja: wie heeft haer verskeringhe ghegheben van elcke Reliquien in het besonder? Soo neen: Hoe hebben sy dan durven bestaen / heele kercken van alle Reliquien te berooven / ende haer in gheen

gheen verijckel ghestelt vande waere Reliquien der Martelaren te verbranden/ ende verstroyen?

Du hebben wy volle verskeringhe /; dat sy oock oprechte Reliquien van waerachtighe Martelaren hebben verbrandt / ende verstroyt / Ergo soo sijn sy ten minsten hier in plichtig.

Ghy seght dat sy de Superstitien hebben verworpen. Ick houde my aen ulwen Cassander, die seght/ dat men de ware Reliquien niet wegh-werpen magh uyt haet van superstitie : staet u dit segghen niet aen? soo schrappt het dan uyt ulw' boeck/ daer ghy dese selve woorzden ghestelt hebt pag. 610.

Hier mede slypt ick myn Derde Deel, ende late D. E. overtuyghen van bedroggh / als ghy ghesepdt hebt/ dat niemandt ten tijde Hieronymi, ende Augustini sich soude willen buyghen hebben vooz een Martelaers been/ ende dat het hottigheytde was van sommighe daer wasse keerffen vooz te ontsteken/ &c.

Om dese dyp voozgaende Deelen te sluyten/ ende hebbe gheen bequamet woorzden konnen binden om dit te doen/ ende alleg/ ghelijck met een slag/ te verbyken/ tghene ons D. Cabeljau heeft te laste ghelepd / als sijn eyghen woorzden in't Memory-boeck Part. 1. pag. 245. daer hy soo spreekt : Wy en willen niet ondersoecken, oft al die dinghen die *Irenaeus*, *Hieronymus*, *Epiphanius*, ende andere oude Leeraers, vande ketteren in hare registers aen-teekenen, sekerlijck te houden sijn voor oude verbannene ketterijen, ende dat hare meyninghe soude ghewest sijn, dat men se ghewisselijck voor ketteren soude moeten houden, alle die bevonden wierden, eenighe van sulcke dinghen te willen staende houden, op'tweleک misschien vry wat bedenckens soude konnen vallen.

Is dit soo? soo stoot ghy dan al het voozgaende / wat ghy ghebouwt hebt reggen ons ten opsichte van ketterijen/ door ulve eyghen woorzden/ om-berre.

Door

Door my aengaende: Meyne dat soo wanneer de boozgaende Daders/ende andere/daer by boeghen / dat het kettersch is / oft goddeloos, oft vervloeckelijck, &c. dat het booz sulckis moet ghehouden worden / oft dat sy her selve wederlegghen/wanneer-men niet en vindt/dat iemandt van die tijden haer heeft teghen sproken: 'twelck een tecken is/dat haer gheboeren / het gheboeren was bande heele Kercke.

WAERSCHOUWINGHE.

Ick en hebbe hier niet konnen nae-laten / be-
minderde Ueser / van u te waerschoutwen ober
den handel van D.Cabeljau, aengaende mijn
Staelte. Weet dan/dat hy vijftien volle sijkens/
oft bladerkens van dat selve Tractaet / heeft
obergheflaghen / ende onbeantwoozdt ghelaten/
sich niet bersehoonende ober de ontrouwigheden/
die hy in sijn Catholijcke Waerheydt begaen heeft/
ontrent Chrylostomus, Theophylactus, Ambrosius, Ge-
lasius, ende Augustinus, rakende hare leerdinghen
van't daghelijcks Sacrificie van't lichaem/ ende
Bloedt Christi.

Item/ontrent Augustinus, aengaende eenighe
ghestelde Dasten-daghen/ ende onderscheydt van
spissen.

Item ontrent Ambrosius, soo veel belanght het
aenroepen der Heylighen / op dit al-te-mael
swijght D.Cabeljau stil / welck swijghen ick mer
recht aen neme als eene roudte bekentenisse van
sijne verlegghentheydt.

Hy sal my segghen/dat hy dit al-te-mael heeft
beantwoozdt teghen Vekiti.

Ich en kan't daer niet vinden/noch en sie daer
niet / dat D.Cabeljau alle die plaetsen / die ick in
mijn Staelte, upt die Oudt-vaders hebbe ghetroc-
ken/heeft beantwoozdt.